

Forrása a régi magyar történetekre Turóczy krónikája, a korabeli eseményekre pedig a közvetlen tanúk meghallgatása és a saját tapasztalatai, ezenkívül a hivatalos adatok, iratok, amelyeket főrangú pártfogói, főleg Nádasdy Tamás nádor, Salim gróf, Castaldo stb. juttattak el hozzá. Neki köszönhetjük a magyar-török végvárrendszer hiteles jegyzékét, a 26 k.r. és 30 török végvár lajstromát (1548). Leginkább az Eger váráról szóló ének győz meg bennünket arról, hogy Tinódi az adatok embere. Az egész ének négy része nem egyéb, mint oklevél-kivonat és hivatalos iratokból vett idézetek. Elsőrolja a védők számát, a tiszteket s a vár felszerelését. Főleg a katonai számadásokból dolgozott. Egyebeket a helyszínen jegyzett fel. Úgy járt el, mint egy lelkiismeretes történetíró. Igazmondóságát igazolják azok az okiratok, amelyeket a jelenkor adott ki a levéltárakból, különösen Károlyi Árpád oklevélgyűjteménye Fráter György levelezése címmel. Az egykorú és közelegykorú történetírók egész bizalommal hivatkoznak Tinódi adataira, mint Forgách, Sámbocki, Istvánffy stb.

Tinódi forrásértéke legnagyobb a hadtörténelmi dolgokban. Azért Berta Orbán főleg e téren iparkodott Tinódi énekeit kiaknázni. Ezt a legnagyobb figyelemmel tette, pontos adatelemzéssel és rendszerezéssel, lelkiismeretesen hivatkozva mindenütt forrásaira, elsősorban Tinódi énekeire, de megszólaltatva mellettök a legmodernebb tudományos irodalmi adatokat is.

2. P. Boros Domokos Fortunát, erdélyi ferences: A csíksomlyói harminckét Confrater. (1922. Cluj—Kolozsvár 5—77. l.).

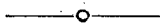
A szegény ferencesek, mert nyomdájuk van, már 1922-ben nyomtatva adják ki egyik fiatal rendtársuk doktori értekezését. Mert nyomtatott műről van szó, a kéziratos disszertációk kivonatai közt ezt az egyet legrövidebben ismertetjük.

Oly történelmi ritkaságról van itt szó, aminőre nem ismerünk még egy példát. Hunyadi János, Magyarország kormányzója a törökön-nyert szentimrei győzelméért halából 32 székely családnak mindazon tartozásait, amelyekre kötelesek voltak a magyar király iránt, átváltoztatta a csíksomlyói ferences klostrom iránt való tartozásokra. Ezzel a székely 32 ház közterhe

enyhébb lett, a ferencesekre pedig, kiknek nagy érdemeit Hunyadi és Capistrano kora különösen érezte és hangoztatta, a 32 székely ház szolgálata nagy jótétemény volt. Ez a szolgálat némi terményszolgáltatásokból, fuvarozásokból vagy kézi napszámból állott.

A barátok nem jobbágyaiknak vagy szolgálóiknak, hanem testvéreiknek és jótévőiknek, Confrátereknek nevezték őket, úgy hogy a székelyek szinte versenyeztek ezen kitiüntetésért, melyben lelki érdemeiket és javakat is remélték.

E történeti állapot kialakulása és négyszázados fennállása nem ment küzdelmek, megvitatások, pereskedések és bonyodalmak nélkül. Tisztázásuk, történeti megvilágításuk Borosnak szép előadásban, világos, meggyőző érveléssel, a tudomány követeléseit mindenképpen kielégítő alakban áll előttünk.

3. Csengery Erzsébet: Horatius természetszeretete.

Kiindulva Horatiusnak abból a nyilatkozatából, mellyel magát *ruris amator*-nak nevezi, iparkodik megállapítani, milyen szerepet játszik a természet Horatius költészetében. Horatius a természetet elsősorban a belőle meríthető haszonért és a benne található gyönyörűségért szereti. Ezért rajzolja olyan lelkes szeretettel kies Sabinumát. A természet ölén való élet teszi lehetővé a természetszerű életet, mely a stoikusoknak fő alapelve. A természet ölén érzi magát szabadnak és függetlennek, s ezt a függetlenséget mindennél, még Maecenas adományainál, sőt kegyénél is többre becsüli. Ezért Maecenasnak sem tud jobbat ajánlani, mint hogy hagyja el egy időre a város csömörletes bőségét, füstjét, zaját és az ő Sabinumában keresen pihenést az állam gondjaitól zaklatott lelkének. A világlátás vágya nem izgatja Horatiust. A honi föld egyes vidékei jobban érdeklik, mint Görögország egyes híres helyei. A szerző jellemzi Catullus, Tibullus és Propertius természetszeretetét és az utóbbinál találja meg azt a sentimentális, romantikus vonást, mely a modern költészetben fejlődött ki teljesen. Horatiusnál kevés nyomát találjuk a természetbe való beleélésnek, a természet és saját lelki élete közötti bensőbb kapcsolatnak. Nem érzéketlen a természet szépségei iránt, elég gyakran a termé-